ORIGINAL ARTICLE

Motivation and Barriers to Research Activities in Clinical Professors in Mazandaran University of Medical Sciences, 2019

Mehran Razavipour[1],
Misagh Shafizad[1],
Akbar Hedayatizadeh-Omran[2],
Reza Alizadeh-Navaei[2],
Masoud Shayesteh Azar[3],
Fatemeh Mohammadnezhad[4],
Sahar Khosravi[5],
Seyed Hamzeh Hosseini[6],
Maryam Hasannezhad Reskati[7]

[1]Assistant Professor, Orthopedic Research Center, Mazandaran University of Medical Science, Sari, Iran
[2]Assistant Professor, Gastrointestinal Cancer Research Center, Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, Iran
[3] Associate Professor, Orthopedic Research Center, Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, Iran
[4] MSc in Psychology, Orthopedic Research Center, Mazandaran University of Medical Science, Sari, Iran
[5] Hematology and Medical Oncology Fellowship, Hematology, HSCT and Cancer Shariati Hospital Research Center, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran
[6] Professor, Department of Psychiatry, Psychiatry and Behavioral Sciences Research Center, Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, Iran
[7] PhD in Educational Psychology, Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, Iran

(Received March 29, 2020 ; Accepted August 25, 2020)

Abstract

Background and purpose: Research is one of the significant foundations of community development, which requires understanding the capabilities, weaknesses and strengths of programs. This study aimed at investigating the motivations and barri ers to research in clinical faculty members.

Materials and methods: This descriptive-analytical study was conducted in clinical faculty members (surgeon and non-surgeon) in Mazandaran University of Medical Sciences using census sampling. Data were collected via Research Barriers Questionnaire (Sotodeh Asl et al.) and Research Motivation Scale (Salehi). Data analysis was done applying Mann-Whitney test and Kruskal-Wallis test.

Results: One hundred thirty-nine individuals aged 40-50 years participated in this study and the participation rate was high (81%). The motivation for research activities was higher in females (59.92 ± 6.38) than males (57.24 ±5.47) ($P< 0.05$). Major obstacles to preparation and compiling a research project, in both surgeon and non-surgeon groups, were lack of clear research needs (3.68 ± 0.67) and priorities (3.11 ± 0.89) in the university. In project implementation, lack of appropriate space (3.50 ±1.04) was reported as the main problem by both groups. In administrative and management context, little attention to creativity (3.80 ± 0.86) and financial and budget problems (3.27 ± 1.21) were the main barriers according to both surgeon and non-surgeon faculty members, respectively ($P< 0.05$).

Conclusion: Despite sufficient motivation, organizational and individual barriers affect research activities. These obstacles could be removed by clarifying research priorities, creating a suitable physical space, and solving financial problems.

Keywords: barriers to research, motivation, medical sciences

J Mazandaran Univ Med Sci 2020; 30 (189): 85-94 (Persian).

* **Corresponding Author: Maryam Hasannezhad Reskati -** Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, Iran
(E-mail: Maryam.hasannegzad@gmail.com)

[Downloaded from jmums.mazums.ac.ir on 2026-11-02]

پژوهشی

مجله دانشگاه علوم پزشکی مازندران
دوره سی ام شماره ۱۸۹ مهر سال ۱۳۹۹ (۹۴-۸۵)

بررسی انگیزش، موانع و مشکلات پژوهش در اساتید بالینی دانشگاه علوم پزشکی مازندران در سال ۱۳۹۸

مهران رضوی پور[۱]
میثاق شفیع زاد[۱]
اکبر هدایتی زاده عمران[۲]
رضا علیزاده نوایی[۲]
مسعود شایسته آذر[۳]
فاطمه محمد نژاد[۴]
سحر خسروی[۵]
سید حمزه حسینی[۶]
مریم حسن نژاد رسکتی[۷]

چکیده

سابقه و هدف: پژوهش از پایه‌های مهم توسعه جامعه است که برای سامان بخشیدن به آن نیاز به درک توانمندی‌ها، نقاط ضعف و قوت برنامه‌ها است. با این هدف به بررسی انگیزش، موانع و مشکلات پژوهش در اساتید بالینی پرداختیم.

مواد و روش‌ها: این مطالعه توصیفی- تحلیلی بصورت سرشماری بین اعضای هیات علمی بالینی (جراح و غیرجراح) دانشگاه علوم پزشکی مازندران انجام شد. ابزارهای مطالعه، پرسشنامه موانع پژوهشی ستوده اصل و همکاران و انگیزش پژوهش صالحی بود. داده‌ها با آزمون‌های آماری من ویتنی و کروسکال والیس تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها: در این مطالعه ۱۳۹ نفر با ضریب مشارکت ۸۱ درصد شرکت کردند. بیش‌ترین افراد از گروه سنی ۴۰ تا ۵۰ سال بودند. انگیزه پژوهش در گروه زنان (۶/۳۸±۵۹/۹۲) بیش‌تر از مردان (۵/۴۷±۵۷/۲۴) بود (P<۰/۰۵). بیش‌ترین مانع در حیطه مشکلات تهیه و تدوین طرح، در هر دو گروه جراح (۰/۶۷±۳/۶۸) و غیرجراح (۰/۸۹±۳/۱۱) مربوط به مشخص نبودن نیازها و اولویت‌های تحقیقاتی در دانشگاه بود و در حیطه اجرای طرح در همه گروه‌ها عدم وجود فضای مناسب (۱/۰۴±۳/۵۰)، در حیطه اداری و مدیریتی در گروه جراحان کم توجهی به خلاقیت (۰/۸۶±۳/۸۰) و در گروه غیر جراحی مشکلات ذی حسابی و بودجه (۱/۲۱±۳/۲۷) عنوان شد (P<۰/۰۵).

استنتاج: با وجود انگیزه کافی موانع سازمانی و فردی فعالیت‌های تحقیقاتی را تحت تأثیر قرار می‌دهد. می‌توان با روشن نمودن الویت‌های پژوهشی، ایجاد فضای مناسب فیزیکی و حل مشکلات مالی در رفع موانع موجوداقدام نمود.

واژه های کلیدی: موانع و مشکلات پژوهش، انگیزش، علوم پزشکی

مقدمه

یکی از پایه‌های مهم در توسعه جامعه، پژوهش است. به‌طوری‌که بدون تحقیق و پژوهش هر حرکت علمی و منطقی امکان پذیر نخواهد بود. در واقع توانایی در تولید علم یکی از اصول مهم در توانمندی، توسعه و

مولف مسئول: مریم حسن نژاد رسکتی- ساری: بیمارستان امام خمینی (ره) E-mail: Maryam.hasannegzad@gmail.com
۱. استادیار، مرکز تحقیقات ارتوپدی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران
۲. استادیار، مرکز تحقیقات سرطان دستگاه گوارش، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران
۳. دانشیار، مرکز تحقیقات ارتوپدی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران
۴. کارشناس ارشد روانشناسی، مرکز تحقیقات ارتوپدی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران
۵. فوق تخصص هماتولوژی و انکولوژی، مرکز تحقیقات خون، پیوند و سرطان بیمارستان شریعتی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران
۶. استاد، مرکز تحقیقات روانپزشکی و علوم رفتاری، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران
۷. دکتری روانشناسی تربیتی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران
تاریخ دریافت : ۱۳۹۹/۱/۱۰ تاریخ ارجاع جهت اصلاحات : ۱۳۹۹/۴/۱۰ تاریخ تصویب : ۱۳۹۹/۶/۴

[Downloaded from jmums.mazums.ac.ir on 2026-11-02]

استقلال واقعی کشورها است. بر این اساس در سند چشم‌انداز بیست ساله جمهوری اسلامی ایران در زمینه پژوهش، دستیابی به جایگاه اول فناوری در منطقه آسیای جنوب غربی تا سال ۱۴۰۴ در نظرگرفته شده است(۱). تفاوت بین کشورهای پیشرفته و عقب مانده در امکانات، شرایط و بسترهای تحقیقاتی آن‌ها است، در واقع پژوهش راهکاری برای توسعه و تمایز کشورها می‌باشد(۲). یافته‌ها نشان می‌دهد رشد تولیدات علمی در ایران طی ۳۱ سال اخیر از لحاظ کمی (تعداد برون دادهای پژوهشی) ۷۰ رتبه صعود داشته است(۳). با این حال برای سامان بخشیدن به امر پژوهش در جامعه به درک درستی از توانمندی‌ها، امکانات موجود و نیز پی بردن به نقاط ضعف و قوت برنامه‌های پژوهشی احتیاج است، چرا که با شناسایی این نکات، اقدامات جهت تسهیل پژوهش آسان خواهد شد(۴). در بیش‌تر مطالعات انجام شده، مشکلات و موانع اقتصادی از سایر موانع مهم‌تر اعلام شده(۵،۶) و حتی به عنوان مهم‌ترین مشکل در توسعه کشورهای آسیایی از آن یاد شده است(۷). در برخی دیگر از پژوهش‌ها شایع‌ترین مانع حرفه‌ای در تحقیقات، عدم توانایی برقراری ارتباط علمی نزدیک با محققان و مراکز تحقیقاتی در خارج از کشور اعلام شد(۸).

پژوهشگران وجود موانع مدیریتی، اداری و حرفه‌ای و امکانات مالی را از موانع فعالیت‌های پژوهشی در دانشگاه بیان می‌کنند و برخی از نتایج نشانگر مشکلاتی چون انگیزه های فردی پژوهشگر در عرصه تحقیقات است(۹،۱۰). انگیزش، عنصر اولیهٔ انتقال دانش است و به دو طبقهٔ گسترده شامل انگیزش بیرونی و درونی تعریف شده و در زمینه‌ها و مطالعات مختلف مورد بررسی قرار گرفته است. انگیزش بیرونی بر ملاک‌های هدف محور، مانند پاداش و یا منافع به دست آمده هنگام انجام فعالیت متمرکز است، در حالی که انگیزش درونی لذت و رضایت ذاتی به‌دست آمده از یک فعالیت خاص را نشان می‌دهد(۱۱)، علاوه بر این انگیزش‌های درونی فرد مانند احساس تعلق(۱۲)، احساس موفقیت و شایستگی، فرصتی برای یادگیری و خلاقیت و حتی رنجش خاطر به دلیل عدم انتقال دانش(۱۳) می‌تواند در روند پژوهش موثر باشد.

در پژوهش Conradie و همکارانش در آفریقا با عنوان موانع تحقیق بالینی بررسی کمی و کیفی بر روی ۴۱۸ پژوهشگر بالینی در ۲۷ کشور آفریقایی نشان می‌دهد موانع مشارکت موفق مربوط به محدودیت منابع و انگیزه محققین بالینی نبوده است اما راه حل‌های عملی برای موانع فردی می تواند موفقیت تحقیقات چند مرکزی را افزایش دهد(۱۴).

همچنین در اولین مطالعه بین‌المللی که توسط Fournier و همکارانش جهت بررسی موانع مرسوم برای انجام پروژه‌های تحقیقاتی انجام گرفت به محدودیت زمان اختصاصی، منابع مالی کم و عدم آموزش در تحقیقات اشاره کرده است(۱۵).

در مطالعات انجام شده در ایران عواملی مانند موانع مالی وکمبود بودجه(۸)، عدم همکاری مراکز اداری با محققان، وجود قوانین سخت گیرانه، عدم انگیزه در محققان(۱۶)، فقدان آرامش‌ذهنی به‌دلیل فعالیت و مشکلات دانشگاهی و عدم وجود مشاور قبل از تدوین طرح(۱۷،۱۸) بیان شده است. همچنین برخی یافته‌ها نشان می‌دهد هرچه عوامل مشوق همکاری علمی، انگیزه بیرونی، انگیزه درونی، احساس خودتوانمندی، بیش‌تر شود انگیزه تحقیق افزایش می‌یابد(۱۹). بنابراین دانستن این‌که چه عواملی درایجاد و یا کاهش انگیزش پژوهش موثر است نیازمند تشخیص موانع و مشکلاتی است که بر سر راه پژوهش و جود دارد و توانسته انگیزش پژوهش را نیز تحت تاثیر قرار دهد. بیش‌تر مطالعات انجام شده به مقایسه دیدگاه اساتید پایه و بالینی پرداخته‌اند، همچنین در بررسی انگیزش فردی از پرسشنامه به‌صورت مجزا استفاده نشده و فقط به تعداد محدودی سوال در پرسشنامه اصلی اکتفا شده است. هیچ مطالعه‌ای تاکنون در سطح کشور و دانشگاه مازندران به مقایسه دیدگاه اساتید بالینی به تفکیک جراح و غیرجراح شاغل در مراکز درمانی نپرداخته است. از این رو در جهت

[Downloaded from jmums.mazums.ac.ir on 2026-11-02]

شناخت موانع و مشکلات، و مرتفع نمودن آن همچنین ایجاد راهکارهای بعدی جهت افزایش انگیزه پژوهش برآن شدیم تا به بررسی انگیزه پژوهش و موانع و مشکلات آن در اساتید بالینی جراح و غیر جراح در دانشگاه علوم پزشکی مازندران بپردازیم.

مواد و روش ها

این پژوهش با توجه به هدف و ماهیت آن، توصیفی تحلیلی با روش نمونه‌گیری از نوع سرشماری می‌باشد که پس از کسب مجوز از کمیته اخلاق سازمانی دانشگاه علوم پزشکی مازندران با کد IR.MAZUMS.IMAMHOSPITAL.REC.1398.026 در سال ۱۳۹۸به منظور بررسی انگیزش پژوهشی و تعیین مشکلات و موانع پژوهش از دیدگاه اعضای هیات علمی گروه‌های جراحی و غیرجراحی انجام گرفت. جامعه پژوهش شامل ۱۷۲ نفر از اعضای هیات علمی بالینی شاغل در دانشگاه علوم پزشکی مازندران از گروه جراحی و غیر جراحی بودند. این افراد در زمان انجام پژوهش در محل کار و یا در جلسات عمومی بیمارستان در دسترس بودند. در مجموع ۱۳۹ نفر در این مطالعه شرکت کردند. معیار ورود در این مطالعه شامل: اساتید بالینی (گروه جراحی و غیر جراحی)، علاقه به شرکت در مطالعه، سابقه کار حداقل به مدت یک سال، هیات علمی تمام وقت و یا پاره وقت بود و معیار خروج شامل: اساتید غیر بالینی، عدم علاقه به شرکت در مطالعه، پرکردن ناقص پرسشنامه بود.

ابزار گردآوری داده‌ها شامل پرسشنامه دو قسمتی بررسی موانع و مشکلات پژوهش است،که شامل اطلاعات جمعیت نگاری و مولفه‌های اصلی و فرعی است. این پرسشنامه شامل ۳۹ گویه در مقیاس پنج گزینه‌ای لیکرت است که از موافقت خیلی‌کم تا موافقت خیلی زیاد تنظیم شده است. تعداد ۱۳ گویه به حیطه مشکلات تهیه و تدوین طرح پژوهشی، ۷ گویه مربوط به حیطه مشکلات اجرایی طرح،۱۰ گویه در حیطه مشکلات اداری ومدیریتی و ۹ گویه مرتبط با حیطه مشکلات فردی می‌باشد. ستوده اصل و همکاران روایی پرسشنامه را مناسب اعلام کردند و پایایی پرسشنامه را با استفاده از روش آلفای کرونباخ برای حیطه‌های چهارگانه و کل گویه‌ها ۰/۷۶ تا ۰/۸۴ به‌دست آورده‌اند(۲۰). بررسی پایایی در بعد تکرارپذیری ضریب همبستگی بالای ۰/۷۰ را درهر یک از حیطه‌ها نشان می‌دهد(۲۱). آلفای کرونباخ محاسبه شده در این مطالعه ۰/۸۲ به‌دست آمد. همچنین از پرسشنامه استاندارد انگیزش پژوهشی صالحی استفاده شد. این پرسشنامه دارای ۱۴ سوال بوده و گویه‌های آن در مقیاس پنج گزینه‌ای لیکرت است که از کاملا موافق تا کاملا مخالف تنظیم شده است. پرسشنامه تک مؤلفه ای است. میزان روایی و پایایی نیز بر اساس ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۶است. نمره بین ۰ تا ۲۰ : میزان انگیزش پژوهشی افراد درحد ضعیف، نمره بین ۲۰ تا ۳۵: میزان انگیزش افراد در حد متوسط و نمره بالاتر از ۳۵ میزان انگیزش پژوهشی افراد در حد خوب را نشان می‌دهد(۲۲). آلفای کرونباخ محاسبه شده در این مطالعه ۰/۹۱ به‌دست آمد. به اساتید هیات علمی اطمینان داده شد اطلاعات محرمانه خواهد ماند. داده‌ها توسط نرم‌افزار spss ویرایش ۲۰ با آزمون‌های من ویتنی و کروسکال والیس و سطح معنی داری ۰/۰۵ تجزیه و تحلیل شدند.

یافته ها

در این مطالعه با ۸۱ درصد ضریب همکاری، در مجموع ۱۳۹ نفر به پرسشنامه‌ها پاسخ دادند. بیش‌ترین درصد شرکت‌کنندگان در این مطالعه در سنین بین ۴۰ تا ۵۰ سال می‌باشد و کم‌ترین درصد شرکت‌کنندگان مربوط به سنین بالای ۶۰ سال است. بیش‌تر افراد شرکت‌کننده در مطالعه متأهل (۹۵/۷درصد) بودند. استادیاران (۶۴ درصد) بیش‌ترین و استادان (۴/۳ درصد) کم‌ترین افراد در مطالعه می‌باشند. در وضعیت استخدام، افراد استخدام رسمی(۴۱ درصد) بیش‌ترین و افراد قراردادی(۲/۹ درصد) کم‌ترین افراد شرکت‌کننده بوده‌اند (جدول شماره ۱).

[Downloaded from jmums.mazums.ac.ir on 2026-11-02]

جدول شماره ۱: نتایج داده های توصیفی به تفکیک جراح و غیر جراح

گروه ها		گروه بالینی	
		جراح تعداد (درصد)	غیر جراح تعداد (درصد)
جنسیت	زن	۶ (۶۴/۳۱)	۳۸ (۸۶/۳۶)
	مرد	۲۹ (۳۰/۵۳)	۶۶ (۶۹/۴۷)
سن	۳۰ – ۴۰	۶ (۳۱/۵۷)	۱۳ (۶۸/۴۳)
	۴۰ – ۵۰	۱۴ (۱۸/۹۱)	۶۰ (۸۱/۰۹)
	۵۰ – ۶۰	۱۲ (۳۰)	۲۸ (۷۰)
	بالای ۶۰ سال	۳ (۶۰)	۲ (۴۰)
تأهل	مجرد	۱ (۳۳/۳۳)	۲ (۶۶/۶۷) ۲
	متأهل	۴ (۲۶/۵۶) ۳۴	۹۹ (۷۴/۴۴)
مرتبه	استادیار	۲۷ (۳۳/۳۰)	۶۲ (۶۹/۶۷) ۲
	دانشیار	۶ (۱۳/۹۵)	۳۷ (۸۶/۰۵)
	استاد	۱ (۱۶/۶۶)	۵ (۸۳/۳۴)
استخدام	قراردادی	۰ (۰)	۴ (۱۰۰)
	رسمی	۱۹ (۳۳/۳۳)	۳۸ (۶۶/۶۷)
	رسمی آزمایشی	۱ (۵/۵۵)	۱۷ (۹۴/۴۵)
	طرحی تعهدات	۲ (۹/۵۲)	۱۹ (۹۰/۴۸)
	پیمانی	۱۳ (۳۴/۲۱)	۲۵ (۶۵/۷۹)
همکاری	تمام وقت	۳۰ (۲۴/۵۹)	۹۲ (۵۷/۴۱)
	نیمه وقت	۳ (۲۳/۰۷)	۱۰ (۷۶/۹۳)
تحصیلات	متخصص	۲۷ (۳۱/۳۹)	۵۹ (۶۸/۶۱)
	فوق تخصص	۷ (۱۳/۴۶)	۴۵ (۸۶/۵۴)
سمت اجرایی	بلی	۹ (۴۰/۹۰)	۱۳ (۶۵/۱۰)
	خیر	۲۶ (۲۲/۲۲)	۹۱ (۷۷/۸۷)

بر اساس نتایج جدول شماره ۲ هیچ‌گونه تفاوت معنی‌داری بین انگیزه پژوهشی در بین جراح و غیرجراح (۴/۰۱ ± ۸۵/۵۴ در برابر ۶/۳۷ ± ۵۷/۹۳) وجود ندارد (P <۰/۰۵). هیچ‌گونه تفاوت معنی‌داری بین مرتبه دانشگاهی و انگیزه پژوهشی، بین وضعیت استخدام و انگیزه پژوهشی نیز وجود ندارد. انگیزه پژوهشی در بین گروه زنان (۶/۳۸± ۵۹/۹۲) بیش‌تر از گروه مردان (۵/۴۷ ± ۵۷/۲۴ بود (P <۰/۰۵).

جدول شماره ۲: بررسی انگیزش پژوهشی به تفکیک جنسیت، گروه بالینی، مرتبه دانشگاهی، وضعیت همکاری و وضعیت استخدام

گروه		Mean ± SD	Sig
جنسیت	زن	۵۹/۹۲ ± ۶/۳۸	
	مرد	۵۷/۲۴ ± ۵/۴۷	۰/۰۰۶
گروه بالینی	جراح	۸۵/۵۴ ± ۴/۰۱	
	غیر جراح	۵۷/۹۳ ± ۶/۳۷	۰/۵۷۹
مرتبه	استادیار	۵۷/۵۴ ± ۵/۸۱	
	دانشیار	۵۸/۷۱ ± ۵/۹۸	۰/۳۱۴
	استاد	۶۱/۰۰ ± ۶/۰۰	

بر اساس جدول شماره ۳ در گروه بالینی (جراح و غیر جراح)، بیش‌ترین مانع پژوهشی در حیطه مشکلات تهیه و تدوین طرح پژوهشی مربوط به مشخص نبودن نیازها و اولویت‌های تحقیقاتی در سطح دانشگاه می‌باشد (۰/۶۷ ± ۳/۶۸)، (۰/۸۹ ± ۳/۱۱). همچنین در جمعیت زنان و مردان (۰/۹۲ ±۳/۰۶) و (۰/۸۵ ±۳/۳۵) ودر میان استادیاران، دانشیاران و اساتید با درجه استاد تمام نیز همین مانع ذکر شد (P <۰/۰۵).

بر اساس جدول شماره ۴ مهم‌ترین مانع پژوهشی در حیطه مشکلات در اجرای طرح در گروه بالینی (گروه‌های جراحی و غیرجراحی)، زنان و مردان، استادیاران و دانشیاران عدم وجود فضای مناسب تحقیقاتی ذکر شد اما اساتید با درجه استاد تمام در این حیطه مشکل پژوهش را کمبود اعتبارات و بودجه ذکر کرده‌اند (۱/۰۴ ± ۳/۵۰) (P <۰/۰۵).

براساس جدول شماره ۵ مهم‌ترین مشکل درحیطه مشکلات اداری و مدیریتی در زیرگروه جراحان کم‌توجهی به خلاقیت اعضای هیئت علمی و محققین (۰/۸۶±۳/۸۰) و درگروه غیرجراحی مشکلات ذی‌حسابی و پرداخت عنوان شد (۱/۲۱±۳/۲۷). در میان زنان عدم آگاهی مسئول پرداخت هزینه‌های طرح از روند اجرای فعالیت‌ها (۰/۹۲±۳/۴۷) و در میان مردان مشکلات ذی حسابی و پرداخت بودجه (۱/۱۰ ±۳/۴۵) موانع مطرح شده بودند. بیش‌ترین مشکل پژوهشی در گروه دانشیاران مجددا کم توجهی به خلاقیت اعضای هیئت علمی و در رده استادیاران مشکلات ذی حسابی و پرداخت بودجه طرح و در رده اساتید با درجه استاد تمام ارجحیت آموزش بر پژوهش در دانشگاه گزارش شد (P <۰/۰۵).

همان‌طورکه در جدول شماره ۶ نشان داده شده مهم‌ترین مانع در حیطه فردی در گروه جراح و غیرجراح، زنان و مردان و همه مرتبه‌های دانشگاهی حجم زیاد کار و انتظارات مختلف دانشگاه از اعضای هیئت علمی اعلام شد (P <۰/۰۵).

[Downloaded from jmums.mazums.ac.ir on 2026-11-02]

جدول شماره ۳: موانع پژوهشی به تفکیک جنسیت ،بالینی، مرتبه در حیطه مشکلات تهیه و تدوین طرح پژوهشی

گویه	بالینی (انحراف معیار ±میانگین)			جنسیت (انحراف معیار ±میانگین)			مرتبه (انحراف معیار ±میانگین)		
	غیر جراح	جراح	Sig	مرد	زن	Sig	استاد	دانشیار	استایار	Sig
مشخص نبودن نیازها و اولویت های تحقیقاتی در سطح دانشگاه	۳/۱۱ ±۰/۸۹	۳/۶۸ ±۰/۶۷		۳/۳۵ ±۰/۸۵	۳/۰۶ ±۰/۹۲		۳/۱۶ ±۰/۷۵	۳/۲۱ ±۰/۸۹	۳/۲۸ ±۰/۸۹	
ناکافی بودن منابع روز آمد اطلاعاتی	۲/۸۰ ±۱/۰۳	۳/۰۲/±۰/۸۲		۲/۹۴ ±۰/۹۰	۲/۶۸ ±۱/۱۳		۲/۱۶ ±۰/۴۰	۲/۹۲ ±۰/۹۴	۲/۸۵ ±۱/۰۰	
ا آشنایی کتابداران با منابع تحقیق و کاهش همکاری ایشان با محقق	۲/۹۲ ±۰/۹۵	۲/۸۵ ±۰/۸۴		۲/۹۱ ±۰/۷۸	۲/۸۸ ±۱/۱۶		۲/۴۰ ±۰/۵۴	۳/۰۰ ±۰/۸۵	۲/۸۶ ±۰/۹۴	
عدم وجود بانک های اطلاعاتی مفید دردانشگاه	۲/۶۲ ±۰/۹۷	۲/۸۵ ±۱/۰۸		۲/۷۳ ±۱/۰۱	۲/۵۶ ±۰/۹۷		۱/۸۳ ±۰/۴۰	۲/۷۳ ±۱/۰۸	۲/۶۹ ±۰/۹۷	
عدم وجود دسترسی به مطالعات انجام شده درسطح کشور	۲/۶۱ ±۱/۰۵	۳/۰۲ ±۰/۹۶		۲/۹۳ ±۱/۰۸	۲/۲۷ ±۰/۷۸		۲/۱۶ ±۰/۹۸	۲/۷۸ ±۱/۰۲	۲/۷۰ ±۱/۰۳	
محرمانه بودن اطلاعات و آمار و عدم دسترسی محقق به اطلاعات آماری	۲/۷۱ ±۰/۸۶	۲/۸۸ ±۰/۷۲		۲/۷۷ ±۰/۸۳	۲/۷۲ ±۰/۸۴		۲/۳۳ ±۰/۸۱	۲/۶۱ ±۰/۷۶	۲/۸۴ ±۰/۸۵	
تناقص در آمارهای ارائه شده از سوی واحد های مختلف	۲/۶۹ ±۰/۸۷	۲/۶۸ ±۰/۸۶	۰/۰۶۵	۲/۷۰ ±۰/۸۵	۲/۶۸ ±۰/۹۰	۰/۰۳۱	۲/۶۶ ±۰/۸۱	۲/۶۶ ±۰/۸۱	۲/۶۹ ±۰/۸۹	۰/۲۷۷
کمبود منابع در کتابخانه	۲/۶۰ ±۰/۹۹	۳/۰۸ ±۱/۰۳		۲/۷۷ ±۱/۰۳	۲/۶۱ ±۰/۹۹		۲/۰۰ ±۰/۰۰	۲/۷۱ ±۰/۹۶	۲/۷۵ ±۱/۰۴	
کمبود وسایل چاپ وتکثیر	۲/۶۶ ±۱/۰۵	۳/۱۱ ±۱/۰۲		۲/۷۴ ±۱/۰۶	۲/۸۶ ±۱/۰۶		۲/۱۶ ±۰/۷۵	۲/۸۵ ±۰/۸۷	۲/۷۶ ±۱/۱۳	
روشن نبودن راهنمای تهیه و تدوین طرح پژوهشی	۲/۶۴ ±۱/۰۵	۳/۰۵ ±۰/۶۸		۲/۸۷ ±۰/۹۱	۲/۴۷ ±۱/۰۸		۲/۶۶ ±۰/۸۱	۲/۶۴ ±۰/۹۸	۲/۷۹ ±۱/۰۱	
عدم وجود مشاوره قبل از تدوین پروژه پژوهشی	۲/۸۶ ±۱/۱۰	۳/۴۸ ±۰/۷۸		۳/۲۴ ±۱/۰۰	۲/۵۴ ±۱/۰۴		۲/۶۶ ±۰/۸۱	۳/۱۱ ±۱/۰۱	۲/۹۷ ±۱/۰۸	
عدم ارائه مشاوره به موقع درزمان مراجعه علی رغم هماهنگی	۲/۷۰ ±۱/۰۳	۲/۹۷ ±۰/۷۸		۳/۰۱ ±۰/۹۵	۲/۲۷ ±۰/۸۴		۲/۳۳ ±۰/۵۱	۲/۹۲ ±۱/۱۱	۲/۷۰ ±۰/۹۰	
عدم ارائه مشاوره به موقع در زمان مراجعه بدون هماهنگی	۲/۸۳ ±۱/۰۲	۳/۰۰ ±۰/۸۰		۳/۰۲ ±۰/۸۶	۲/۵۶ ±۱/۱۲		۲/۵۰ ±۰/۵۴	۲/۸۸ ±۰/۹۹	۲/۸۷ ±۰/۹۷	

جدول شماره ۴: موانع پژوهشی به تفکیک جنسیت ،بالینی، مرتبه در حیطه مشکلات در اجرای طرح

گویه	بالینی (انحراف معیار ±میانگین)			جنسیت (انحراف معیار ±میانگین)			مرتبه (انحراف معیار ±میانگین)			
	غیر جراح	جراح	Sig	مرد	زن	Sig	استاد	دانشیار	استایار	Sig
کمبود اعتبارات و بودجه	۳/۷۳ ±۱/۱۳	۴/۰۲ ±۱/۰۴		۳/۸۵ ±۰/۰۰	۳/۷۲ ±۱/۳۳		۳/۵۰ ±۱/۰۴	۳/۹۵ ±۱/۰۳	۳/۷۵ ±۱/۱۶	
عدم وجود فضای مناسب تحقیقاتی	۳/۷۵ ±۱/۱۳	۴/۲۵ ±۰/۸۸		۳/۹۳ ±۱/۰۱	۳/۷۷ ±۱/۲۵		۳/۰۰ ±۰/۸۹	۴/۰۹ ±۰/۹۵	۳/۸۳ ±۱/۱۴	
آگاه نبودن از نحوه اجرای طرح	۲/۷۵ ±۰/۹۹	۲/۸۸ ±۰/۸۶		/۹۲ ±۰/۸۷	۲/۵۰ ±۱/۰۸		۲/۳۳ ±۰/۸۱	۲/۶۶ ±۱/۰۰	۲/۸۷ ±۰/۹۵	
عدم وجود نظارت ، کنترل و هدایت مستمر در اجرای طرح	۳/۰۰ ±۱/۱۷	۳/۵۱ ±۰/۹۸	۰/۰۱۸	۳/۳۷ ±۱/۰۴	۲/۶۱ ±۱/۱۸	۰/۱۳۸	۲/۸۳ ±۰/۴۰	۳/۰۷ ±۱/۲۹	۳/۱۷ ±۱/۱۱	۰/۱۷۵
عدم حمایت مالی به موقع در طی اجرای طرح	۳/۴۷ ±۱/۲۰	۳/۹۱ ±۰/۸۸		۳/۶۷ ±۱/۱۰	۳/۴۰ ±۱/۲۲		۳/۰۰ ±۱/۴۱	۳/۷۱ ±۱/۰۶	۳/۵۷ ±۱/۱۶	
نارضایتی همکاران اصلی از تأخیر در پرداخت حق الزحمه	۳/۳۹ ±۱/۱۹	۳/۷۷ ±۰/۹۷		۳/۵۳ ±۱/۱۰	۳/۴۰ ±۱/۲۶		۲/۶۶ ±۰/۸۱	۳/۵۷ ±۱/۱۷	۱/۱۵ ±۵۰/۳	
نارضایتی همکاران و پرستگران از تأخیر در پرداخت به موقع حق الزحمه	۳/۳۵ ±۱/۱۱	۳/۶۸ ±۱/۰۷		۳/۳۹ ±۱/۰۹	۳/۵۲ ±۱/۱۵		۲/۶۶ ±۰/۸۱	۳/۴۱ ±۱/۰۷	۳/۴۹ ±۱/۱۳	

جدول شماره ۵: موانع پژوهشی به تفکیک جنسیت ،بالینی، مرتبه در حیطه مشکلات اداری و مدیریتی

گویه	بالینی (انحراف معیار ±میانگین)			جنسیت (انحراف معیار ±میانگین)			مرتبه (انحراف معیار ±میانگین)			
	غیر جراح	جراح	Sig	مرد	زن	Sig	استاد	دانشیار	استایار	Sig
مشکلات ذی حسابی و پرداخت بودجه طرح	۳/۲۷ ±۱/۲۱	۳/۵۱ ±۰/۸۸		۳/۴۵ ±۰/۱۰	۳/۲۹ ±۱/۲۱		۲/۵۰ ±۰/۸۳	۳/۳۱ ±۱/۱۴	۳/۳۹ ±۱/۱۴	
عدم آگاهی مسئول پرداخت هزینه های طرح از روند اجرای فعالیت ها	۳/۱۰ ±۱/۱۰	۳/۴۲ ±۰/۹۷		۳/۰۵ ±۱/۱۲	۳/۴۷ ±۰/۹۲		۲/۵۰ ±۰/۸۳	۳/۰۲ ±۱/۰۶	۳/۳۰ ±۱/۰۹	
عدم آگاهی مسؤولین حسابداری از قوانین مربوطه	۲/۸۱ ±۰/۹۹	۳/۰۰ ±۰/۹۰		۲/۷۲ ±۰/۹۷	۳/۱۵ ±۰/۹۱		۲/۱۶ ±۰/۷۵	۲/۷۸ ±۰/۹۶	۲/۹۲ ±۰/۹۵	
شناخت ناکافی مدیران دانشگاه از مشکلات مربوط به تحقیق	۲/۸۱ ±۱/۰۹	۳/۳۴ ±۱/۰۸		۲/۹۲ ±۱/۰۸	۳/۰۰ ±۱/۱۸		۱/۸۳ ±۰/۷۵	۲/۸۰ ±۰/۹۶	۳/۰۸ ±۱/۱۵	
استقبال نکردن مدیران دانشگاه از نتایج طرح های تحقیقاتی	۲/۹۹ ±۱/۰۸	۳/۶۵ ±۰/۹۳	۰/۰۰۲	۳/۱۵ ±۱/۰۵	۳/۱۵ ±۱/۱۸	۰/۹۰۴	۲/۱۶ ±۱/۱۶	۳/۱۴ ±۱/۰۰	۳/۲۳ ±۱/۱۰	۰/۰۴۵
عدم تهیه به موقع وسایل مورد نیاز طرح های تحقیقاتی	۳/۲۱ ±۱/۰۱	۳/۶۰ ±۰/۸۴		۳/۳۰ ±۰/۹۲	۳/۳۱ ±۱/۱۱		۲/۸۳ ±۰/۷۵	۳/۲۳ ±۰/۹۵	۳/۳۷ ±۱/۰۱	
عدم وجود تشویق و ترغیب پژوهشگران در انجام پژوهش	۳/۱۳ ±۱/۱۰	۳/۷۷ ±۱/۰۰		۳/۲۲ ±۱/۱۱	۳/۴۵ ±۱/۰۸		۲/۵۰ ±۱/۰۴	۳/۴۰ ±۱/۰۳	۳/۲۸ ±۱/۱۲	
کم توجهی به خلاقیت های اعضای هیئت علمی و محققین	۳/۲۰ ±۱/۰۱	۳/۸۰ ±۰/۸۶		۳/۳۶ ±۱/۰۰	۳/۳۳ ±۱/۰۳		۲/۶۶ ±۱/۰۳	۳/۴۷ ±۰/۸۹	۳/۳۳ ±۱/۰۵	
ارجحیت آموزش بر پژوهش در دانشگاه	۲/۸۴ ±۱/۱۲	۳/۳۱ ±۱/۲۳		۳/۲۳ ±۱/۰۴	۲/۳۸ ±۱/۲۰		۳/۰۰ ±۱/۴۱	۲/۹۷ ±۱/۲۰	۲/۹۳ ±۱/۱۲	
بی توجهی مدیریت دانشگاه به مسائل پژوهشی	۲/۷۵ ±۱/۱۶	۳/۱۷ ±۰/۸۹		۲/۹۷ ±۱/۰۳	۲/۶۱ ±۱/۲۶		۲/۱۶ ±۰/۷۵	۲/۹۵ ±۱/۱۵	۲/۸۶ ±۱/۱۱	

جدول شماره ۶: موانع پژوهشی به تفکیک جنسیت ،بالینی، مرتبه در حیطه فردی

گویه	بالینی (انحراف معیار ±میانگین)			جنسیت (انحراف معیار ±میانگین)			مرتبه (انحراف معیار ±میانگین)			
	غیر جراح	جراح	Sig	مرد	زن	Sig	استاد	دانشیار	استایار	Sig
قرار نداشتن تحقیق در زمره ملاک های ارزشیابی و ارتقاء	۲/۲۴ ±۱/۱۰	۲/۵۴ ±۰/۷۰		۲/۳۷ ±۰/۸۷	۲/۱۸ ±۱/۲۸		۱/۶۶ ±۰/۸۱	۲/۲۵ ±۱/۰۰	۲/۳۸ ±۱/۰۳	
مقاومت افراد در حرفه در مقابل تغیرات ناشی از نتایج تحقیق و ایده های نو	۲/۸۲ ±۰/۹۵	۳/۳۴ ±۰/۸۳		۳/۰۴ ±۰/۸۸	۲/۷۷ ±۱/۰۷		۲/۳۳ ±۰/۵۱	۲/۸۸ ±۰/۸۵	۳/۰۳ ±۱/۰۱	
حجم زیاد کار و انتظارات مختلف دانشگاه از اعضای هیئت علمی	۳/۹۳ ±۰/۹۳	۴/۲۸ ±۰/۷۱		۳/۹۶ ±۰/۹۲	۴/۱۳ ±۰/۸۲		۳/۰۰ ±۰/۸۹	۴/۰۹ ±۰/۸۱	۴/۰۴ ±۰/۹۰	
خسته کننده بودن فرایند تحقیق	۳/۲۱ ±۱/۱۴	۳/۳۱ ±۱/۰۵		۳/۲۷ ±۱/۰۲	۳/۱۵ ±۱/۳۱		۲/۵۰ ±۰/۸۳	۳/۰۴ ±۱/۰۹	۳/۳۸ ±۱/۱۳	
مشکلات مالی و اقتصادی	۳/۷۱ ±۱/۱۵	۳/۸۲ ±۰/۶۶	۰/۱۰۹	۳/۸۳ ±۰/۹۰	۳/۵۴ ±۱/۳۰	۰/۰۲۸	۲/۶۶ ±۰/۸۱	۳/۸۶ ±۱/۰۸	۳/۷۴ ±۰/۰۱	۰/۰۵۴
ضعف کار گروهی در دانشگاه	۳/۶۳ ±۱/۰۸	۳/۹۱ ±۰/۶۱		۳/۸۹ ±۰/۸۴	۳/۲۷ ±۱/۱۶		۳/۱۶ ±۰/۹۸	۳/۷۶ ±۰/۸۹	۳/۷۰ ±۱/۰۴	
ناکافی بودن مهارت های پژوهشی	۳/۳۷ ±۱/۰۹	۳/۵۷ ±۰/۹۴		۳/۶۰ ±۰/۹۸	۳/۰۴ ±۱/۱۱		۲/۶۶ ±۰/۸۱	۳/۵۱ ±۱/۰۹	۳/۴۲ ±۱/۰۴	
عدم وجود انگیزه کافی و پایدار درونی و شخصیتی برای تحقیق	۳/۰۲ ±۱/۱۵	۲/۹۷ ±۱/۲۲		۳/۱۶ ±۱/۱۹	۲/۶۸ ±۱/۰۵		۲/۶۶ ±۰/۸۱	۲/۹۳ ±۱/۲۰	۳/۰۶ ±۱/۱۷	
عدم وجود انگیزه کافی مالی برای تحقیق	۳/۵۴ ±۱/۱۷	۴/۰۰ ±۰/۸۷		۳/۷۱ ±۱/۰۰	۳/۵۴ ±۱/۳۳		۳/۳۳ ±۱/۲۱	۳/۸۳ ±۰/۹۹	۳/۵۹ ±۱/۱۷	

[Downloaded from jmums.mazums.ac.ir on 2026-11-02]

بحث

موانع فرهنگی- اجتماعی، موانع ارتباطی، موانع آموزشی و موانع فردی در حد زیادی بر پژوهش تاثیرگذارند. در این بین عواملی چون شعارزدگی در جذب و نگهداری نخبگان، فقدان ارتباط منسجم و سازمان یافته بین دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی، آموزش مبتنی بر انتقال دانش بجای ترویج خلاقیت و نوآوری و کارآفرینی، غلبه دیدگاه کمیت گرایی و عدم توجه به کیفیت فعالیت‌های پژوهشی نزد محققان در صدر این موانع پژوهشی قرار گرفته‌اند(۲۳). هدف از پژوهش حاضر، بررسی انگیزش پژوهشی و موانع و مشکلات آن در اساتید بالینی جراح و غیرجراح دانشگاه علوم پزشکی مازندران است. نتایج این مطالعه نشان داد مجموعه ای از عوامل اعم از تهیه و تدوین طرح پژوهشی، مشکلات در اجرای طرح، مسائل اداری و مدیریتی و عوامل فردی بر مسیر فعالیت‌های تحقیقاتی تاثیرگذار هستند. بر اساس نتایج نه تنها بین انگیزش پژوهش اساتید جراح و غیرجراح تفاوتی وجود ندارد بلکه آن‌ها ازانجام پژوهش لذت نیز می‌برند، اما زنان به‌طورکلی دارای انگیزه بیش‌تری نسبت به مردان بوده و افراد پاره وقت نیز انگیزه بیش‌تری نشان دادند. صفدری و همکارانش نیز اعلام کردند اساتید انگیزه کافی برای پژوهش دارند(۱۷). در این رابطه Sax و همکارانش دریافتند که در زنان انگیزه پژوهش پایین‌تر است و آن را به تمایل کم‌تر آن‌ها به تولید تعداد زیادی مقاله و دریافت جوایز حرفه‌ای می‌دانند، در عوض زنان بیش‌ترتحصیلات دانشگاهی را فرصتی برای تأثیرگذاری بر تحولات اجتماعی می‌دانند(۲۴) که با مطالعه حاضر همسو نبود که تفاوت‌های فرهنگی می‌تواند یکی ازدلایل اختلاف باشد. مطالعه حاضر نشان داد بیش‌ترین مساله از نظر هر دو گروه در حیطه مشکلات تهیه و تدوین طرح پژوهشی مربوط به مشخص نبودن نیازها و اولویت‌های تحقیقاتی در سطح دانشگاه، در حیطه مشکلات در اجرای طرح عدم وجود فضای مناسب تحقیقاتی، در حیطه مشکلات اداری و مدیریتی در زیر گروه جراحان کم توجهی به خلاقیت اعضای هیئت علمی و محققین وگروه غیرجراحی مشکلات ذی‌حسابی و پرداخت بودجه عنوان می‌باشد. اساتید زن در این حیطه عدم آگاهی مسئول پرداخت هزینه‌های طرح از روند اجرای فعالیت و مردان مجددا مشکلات ذی حسابی و پرداخت بودجه را به عنوان موانع اعلام کردند. در حیطه فردی در گروه جراح و غیر جراح، زنان و مردان و همه مرتبه‌های دانشگاهی حجم زیاد کار و انتظارات مختلف دانشگاه از اعضای هیئت علمی را به عنوان مانع پژوهش اعلام کردند.

Conradie و همکارانش در مطالعه خود برجسته‌ترین مانع را فقدان بودجه تحقیقاتی ذکر کرده‌اند(۱۴). Fournier وهمکارانش از دیدگاه رزیدنت‌های جراحی اوتولارنژیوگرافی سرو گردن که در چها ر قاره جهان انجام شد موانع مرسوم برای انجام پروژه‌های تحقیقاتی را به ترتیب به زمان اختصاصی، منابع مالی کم و عدم آموزش در تحقیقات اعلام نمودند(۱۵).

اعظمی و همکارانش به موانع مالی وکمبود بودجه برای فعالیت‌های علمی و پژوهشی در دانشگاه به عنوان مهم‌ترین عامل اشاره کردند. شایع‌ترین مانع حرفه‌ای در مطالعه آن‌ها عدم توانایی برقراری ارتباط علمی نزدیک با محققان و مراکز تحقیقاتی در خارج از کشور اعلام شد(۸).

در مطالعه رشیدی و همکارانش چالش‌های مهم از منظر شرکت‌کنندگان عدم همکاری مراکز اداری با محققان، وجود قوانین سخت‌گیرانه، عدم انگیزه در محققان و غیر اقتصادی بودن انجام تحقیق ذکر شد(۱۶). در پژوهش ستوده اصل و همکارانش نیز از بین عوامل، کم‌ترین مانع انجام تحقیق در حیطه تهیه و تدوین طرح پژوهشی و بیش ترین مانع در حیطه فردی و انگیزشی بوده است(۲۰).

در مطالعه خطیبی و همکارانش اساتید با رتبه دانشیاری بیش‌تر از اساتید با رتبه استادیاری و همچنین اساتید بالینی و مربی از پرمشغله بودن و نداشتن وقت

[Downloaded from jmums.mazums.ac.ir on 2026-11-02]

کافی برای ارائه طرح‌های پژوهش در آموزش شکایت داشتند(۲۵)، در مطالعه حاضر نیز اساتید با رتبه استادیاری، دانشیاری واستاد تمامی حجم زیاد کار و انتظارات مختلف دانشگاه از اعضای هیئت علمی را به عنوان مانع جدی پژوهش عنوان کردند.

ویسانی و دل پیشه در مطالعه مروری به این نتیجه رسیدند که کمی اعتبارهای پژوهشی بیش‌ترین نما را در پژوهش‌های مختلف داشته‌اند. بعد از آن به پیچیدگی فرآیندهای تصویب طرح‌های پژوهشی به عنوان مانع پر تکرار بعدی اشاره کردند و موانع دیگر نظیر عدم متناسب‌سازی امتیازات پژوهشی با نظام ارتقای اعضای هیئت علمی و کمبود نیروی انسانی به عنوان هیئت علمی پژوهشی از مهم‌ترین موانع برگرفته در راه پژوهش در حیطه علوم پزشکی اعلام شد(۲۶).

یافته‌های مطالعه حاضر نشان داد بیش‌ترین شکایت اساتید دو گروه مربوط به حجم کار زیاد و انتظارات مختلف دانشگاه است. در این میان جراحان از حجم زیاد کار شکایت بیش‌تری داشتند و آن را مانع انجام پژوهش می‌دانستند، جراحان صرف وقت در اطاق عمل برای جراحی را مانع بزرگی برای پژوهش می‌دانند، همچنین زنان میانگین بالاتری نسبت به مردان در حجم زیادکار داشته‌اند که می‌تواند ناشی از مسئولیت‌های بیش‌تر زنان به عنوان مادر و مدیریت زندگی شخصی باشد. کمبود وقت به دلیل انجام وظایف آموزشی در کنار تدریس و وظایف درمانی که به عهده اعضای هیات علمی بالینی خصوصا جراحان است خود می‌تواند مانع انجام بهینه فعالیت‌های پژوهشی تلقی شود. علاوه بریافته‌های حاضر بسیاری ازاساتید با یادداشت‌هایی مجزا در انتهای پرسشنامه‌ها بودجه محدود و مشخص نبودن پرداخت‌ها را به عنوان مشکل اساسی گزارش کردند که در مطالعات متعددی نیز عنوان شده است. به نظر می‌رسد لازم است در بودجه طرح‌های تحقیقاتی بازنگری‌هایی صورت گیرد، همچنین منابع انگیزشی بیش‌تری برای گروه‌های پرمشغله درنظر گرفت.

دادی‌پور و همکارانش در مطالعه‌ای از دیدگاه دانشجویان پزشکی ایجاد دسترسی به سیستم اینترنت پر سرعت و بالابردن دانش وآگاهی از روش تحقیق، دلگرمی و ایجاد انگیزه برای کار تحقیقاتی را در رفع موانع فعالیت‌های تحقیقاتی، کمک کننده اعلام کردند(۲۷).

Chellaiyan و همکارانش نیز درمطالعه‌ای از دیدگاه دانشجویان پزشکی علت عدم پژوهش را دشواری در انتخاب موضوع، دشواری در جمع‌آوری داده‌ها و اختصاص زمان در بین فعالیت‌های دانشگاهی اعلام کردند، آن‌ها دریافتند دانش کافی و نگرش مثبت در اکثر دانشجویان وجود ندارد(۲۸).

از مهم‌ترین محدودیت‌های این مطالعه صرفاً انجام آن از دیدگاه اعضای هیات علمی بالینی بوده است و بعلت تعداد نمونه کم در تعمیم نمونه به جامعه باید با احتیاط عمل کرد. همچنین بهتر است دیدگاه سایر گروه‌ها نظیر دانشجویان، دستیاران تخصصی و کارکنان که بخشی از فعالیت‌های پژوهشی دانشگاه را به عهده دارند نیز مورد بررسی قرار گیرد و پیشنهاد می‌شود علاوه بر موانع درون سازمانی به موانع برون سازمانی نیز توجه شود.

در پایان می‌توان نتیجه‌گیری کرد که از دیدگاه اعضای هیأت علمی، مشخص نبودن نیازها و اولویت‌ها، نبودن فضای مناسب،کمبود بودجه، حجم زیاد کار و انتظارات مختلف دانشگاه به عنوان موانع پژوهشی ذکر شده است. در این میان جراحان کمبود زمان برای کارهای پژوهشی را بعلت مشغله در اتاق عمل مانع ترین مساله اعلام کرده‌اند.

سپاسگزاری

از تمامی اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی مازندران که با وجود وقت و زمان محدود ما را در انجام این مطالعه یاری نمودند کمال تشکر و قدردانی را داریم.

[Downloaded from jmums.mazums.ac.ir on 2026-11-02]

References

1. Naghizadeh Baghi A, Khanbabazadeh Ghadim M, Samari E. Survey of Barriers and Research Problems from the Viewpoint of Faculty Members of Ardabil University of Medical Sciences. J Ardabil Univ Med Sci 2015; 15(3): 255-264 (Persian).
2. Ehsani V, Azami M, Najafi MB, Soheili F. The Effectiveness of Domestic Scientific Research on Iran Development Indicators. Iran Res Institute Sci Technol 2017; 32(2): 319-347 (Persian).
3. Sotodeh N, Ghorbani R, Rashidy A. Viewpoints of faculty members of Semnan University of Medical Sciences about research barriers. J Semnan Univ Med Sci (Koomesh) 2014; 16(1): 1-7 (Persian).
4. Hajsalehi E, Soltani R, Sharifirad G. Research barriers from the viewpoint of faculty members Isfahan University of Medical Sciences. J Health Sys Res 2014; 10(1): 98-105 (Persian).
5. Karimian Z, Sabbaghian Z, Saleh Sedghpour B, Lotfi F. Internal obstacles in research activities: faculty members' viewpoints in Shiraz University of Medical Sciences. Iran J Med Educ 2012; 11(7): 750-763 (Persian).
6. Hoseiny Shavoun A, Jahed H. The Viewpoint of faculty members on research obstacles at Tabriz University. J Sci Technol Policy 2012; 4(4): 49-64 (Persian).
7. Majumder MA. Issues and priorities of medical education research in Asia. Ann Acad Med Singapore 2004; 33(2): 257-263.
8. Azarmi S, Aliyari S, Zareian A, Sharififar S. Research Barriers from the Viewpoints of Faculty Members of a Military University of Medical Sciences. J Arch Mil Med 2018; 6(2): e66867 (Persian).
9. Wilson AG, Howitt SM, Wilson K, Roberts P. Academics' perceptions of the purpose of undergraduate research experiences in a research-intensive degree. Studies in Higher Education 2012; 37(5): 513-526.
10. Talukdar J, Aspland T, Datta P. Australian higher education and the Course Experience questionnaire: Insights, implications and recommendations. Australian Universities' Review 2013; 55(1): 27-35.
11. Lin, Hsiu-Fen. Effects of extrinsic and intrinsic motivation on employee knowledge sharing intentions. J Inform Sci 2007; 33: 135-149.
12. Jeon SH, Kim YG, Koh J. An interactive model for knowledge sharing in communities-of-practice. J Knowledge Manag 2011; 15(2): 251-269.
13. Rusu G, Avasilcai S. Contextual Factors and Knowledge Sharing Motivation: A Research Framework. Adv Mater Res 2014; 1036: 1049-1054.
14. Conradie A, Duys R, Forget P, Biccard BM. Barriers to clinical research in Africa: a quantitative and qualitative survey of clinical researchers in 27 African countries. Br J Anaesth 2018; 121(4): 813-821.
15. Fournier I, Stephenson K, Fakhry N, Jia H, Sampathkuma R, Lechien JR, et al. Barriers to research among residents in Otolaryngology-Head & Neck Surgery around the world. Eur Ann Otorhinolaryngol Head Neck Dis 2019; S3-S7.
16. Rashidi MR, Ghojazadeh M, Vahedi L, Sadeghi Gh, Alikhani M, Azami-Aghdash S. Challenges and strategies for the promotion of research in Tabriz University of Medical Sciences, Iran: The analysis of stakeholders' views. J Anal Res Clin Med 2015; 3(4): 206-18 (Persian).

[Downloaded from jmums.mazums.ac.ir on 2026-11-02]

17. Safdari R, Ehtesham H, Robiaty M, Ziaee N. Barriers to participation in medical research from the perspective of researchers. J Educ Health Promot 2018; 7: 22 (Persian).
18. Naghizadeh Baghi A, Khanbabazadeh Ghadim M, Samari E. Survey of Barriers and Research Problems from the Viewpoint of Faculty Members of Ardabil University of Medical Sciences. J Ardabil Univ Med Sci 2015; 15(3): 255-264 (Persian).
19. Adib Y, Zare B, Abedini I. Factors affecting research motivation among students and professors in Farhangian University. J Soc Edu 2018; 10: 107-125 (Persian).
20. Sotodeh Asl N, Ghorbani R, Rashidy-Pour A. Viewpoints of faculty members of Semnan University of Medical Sciences about research barriers. J Semnan Univ Me Sci (koomesh) 2014; 16(1): 1-7 (Persian).
21. Sabzevari S, Mohammad-Alizadeh S, Azizzadeh firozi M. The view point of faculty members of Kerman universities about barriers to research activities. J Shahid Sadoughi Univ Med Sci 2000; 8(2): 18-27 (Persian).
22. Salehi M. Primary Accreditation of Research Motivation Scale in Graduate Students, Educational Management. (Ms Thesis), 2013; Ferdowsi University, Mashhad. (Persian)
23. Nowruzi A, Abolghasemi M, Ghahremani M. Exploring Barriers to Science Production from the Viewpoint of Shahid Beheshti University Faculty Members. J New Approach Edu Admin 2015; 6(22): 77-108 (Persian).
24. Sax LG, Hagedorn LC, Arredondo M, Dicrisi FA. Faculty research productivity: exploring the role of gender and family related factors. Res High Edu 2002; 43(4): 423-446.
25. Khatibi R, Rezaie MJ, Zarezadeh Y, Ebnerasooli S. Reasons for Faculty members' Lack of Interest in Doing Research in the Field of Education from Their Own Perspective in Kurdistan University of Medical Sciences. Iran J Med Edu 2015: 14(12): 1103-1106 (Persian).
26. Veisani Y, Delpisheh A. Barriers to Research Implementation in Medical Sciences in Iran from the Viewpoints of Faculty Members, Researchers, and Students: A Systematic Review. SJIMU 2019; 27(1): 13-24 (Persian).
27. Dadipoor S, Ramezankhani A, Aghamolaei T, Safari-Moradabadi A. Barriers to research activities as perceived by medicaluniversity students: A cross-sectional study. Avicenna J Med 2019; 9(1): 8-14 (Persian).
28. Chellaiyan VG, Manoharan A, Jasmine M, Liaquathali F. Medical research: Perception and barriers to its practice among medical school students of Chennai. J Edu Health Promot 2019; 8: 134 (Persian).

[Downloaded from jmums.mazums.ac.ir on 2026-11-02]